

Druga kompleksowa aktualizacja planu regionalnego Regionu Planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk

**Oświadczenie podsumowujące dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na
środowisko**

Nota wydawnicza

Wydawca: Regionaler Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien
 Löbauer Straße 63
 D-02625 Bautzen
Telefon +49 3591 67966 0
Telefax +49 3591 67966 69
E-Mail info@rpv-oberlausitz-niederschlesien.de
Internet <https://www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de>

Oświadczenie podsumowujące zgodnie z § 10 ustęp 3 ROG

Zgodnie § 8 ustęp 1 ROG podczas sporządzania planu regionalnego musi zostać przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Ocena oddziaływania na środowisko obejmuje sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko wraz z jego elementami zgodnie z załącznikiem 1 (do § 8 ustęp1) do Ustawy o planowaniu przestrzennym (ROG), udział organów, na których zadania związane ze środowiskiem i zdrowiem może zostać wywarty wpływ, oraz udział społeczeństwa i - w stosownych przypadkach - państw trzecich, a także uwzględnienie wyników tego udziału i prognozy oddziaływania na środowisko przy podejmowaniu decyzji.

Zgodnie z § 10 ustęp 3 ROG, do planu zagospodarowania przestrzennego należy dołączyć oświadczenie podsumowujące, w jaki sposób interesy środowiskowe oraz wyniki udziału społeczeństwa i organów zostały uwzględnione w procesie sporządzenia oraz powody, dla których plan został wybrany po rozważeniu innych rozważanych opcji planistycznych, a także działania, które należy podjąć w ramach monitorowania wpływu na środowisko zgodnie z § 8 ustęp 4 zdanie 1. Zgodnie z § 7 ustęp 4 zdanie 1 Ustawy o planowaniu kraju związkowego (SächsLPlG) plan zagospodarowania przestrzennego wraz z uzasadnieniem i oświadczeniem podsumowującym musi zostać opublikowany w Internecie, a kopia planu zagospodarowania przestrzennego wraz z uzasadnieniem i oświadczeniem podsumowującym musi zostać przekazana państwu trzecim zaangażowanym w sporządzanie planu zagospodarowania przestrzennego.

1. Włączenie interesów środowiskowych do procedury kompleksowej aktualizacji planu regionalnego Górne Łużyce-Dolny Śląsk

Już pierwotna integracja ramowego planu krajobrazowego z planem regionalnym (por. § 6 ustęp 2 Saksońskiej ustawy o ochronie przyrody (SächsNatSchG)) zapewnia większe uwzględnienie interesów środowiskowych w procesie planowania regionalnego. Wkład merytoryczny do ramowego planu krajobrazowego nie został zatem wykorzystany wyłącznie jako podstawa danych dla strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ale stanowi również podstawę merytoryczną dla licznych ustaleń środowiskowych samego planu (cele jakości środowiska). W ramach Drugiej Kompleksowej Aktualizacji Planu Regionalnego interesy środowiskowe zostały zatem uwzględnione na wczesnym etapie przygotowywania wstępnego projektu.

Jeszcze przed scopingiem do prognozy oddziaływania na środowisko, wszystkie właściwe organy powiatowe i kraju związkowego posiadające dane zostały poproszone o dostarczenie aktualnych danych środowiskowych i podstaw technicznych dotyczących interesów ochrony. Metryczki dotyczące poszczególnych interesów ochrony pokazują, które dane i podstawy merytoryczne zostały uwzględnione w ocenie oddziaływania na środowisko (por. rozdział 3.2.4 prognozy oddziaływania na środowisko). Podane jest również pochodzenie, aktualność, dostępność i możliwe serwisy danych dla kontroli GIS. Metryczki zawierają również informacje na temat planowanych działań mających na celu uniknięcie, ograniczenie i kompensację negatywnych skutków (zgodnie z nr 2 c załącznika 1 ROG) oraz opis najważniejszych cech procedur technicznych zastosowanych w ocenie oddziaływania na środowisko, a także odniesienia do trudności napotkanych przy opracowywaniu informacji, na przykład luk technicznych lub braku wiedzy (zgodnie z nr 3 a załącznika 1 ROG). Metryczki pozwalają zatem zrozumieć, w jaki sposób interesy środowiskowe zostały konkretnie uwzględnione w ocenie oddziaływania na środowisko.

Ze względu na położenie regionu planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk, aspekty możliwych oddziaływań transgranicznych planu odgrywają szczególną rolę w ocenie oddziaływania na środowisko. Te potencjalne oddziaływania zostały zbadane w zróżnicowany sposób dla sąsiednich niemieckich regionów planistycznych Dolina Górnej Łaby / Rudawy Wschodnie i Łużyce-Spreewald (kraj związkowy Brandenburgia), a także dla polskich województw dolnośląskiego i lubuskiego oraz dla regionów Liberecký kraj i Ústecký kraj w Republice Czeskiej. Udział transgraniczny w rozumieniu § 9 ust. 4 zd. 3 ROG miał miejsce na wszystkich etapach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. Ocena oddziaływania na środowisko i uwzględnienie prognozy oddziaływania na środowisko - Metodologia oceny środowiskowej

Raport końcowy "Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla planowania regionalnego - opracowanie ponadnarodowej koncepcji oceny i procedur dla Saksonii, Polski i Republiki Czeskiej" (IÖR 2007) stanowił podstawę stosowania i podstawę metodologiczną strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Pod względem metodologii i formy, prognoza oddziaływania na środowisko dla Pierwszej Kompleksowej Aktualizacji Planu Regionalnego Górne Łużyce - Dolny Śląsk oraz prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji planu kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Nochten również służyły jako wzór (RPV OI-Ns 2010b, RPV OI-Ns 2013). W opinii Regionalnego Związku Planowania metodologia ta sprawdziła się, ponieważ zapewnia odpowiednie uwzględnienie ram planowania regionalnego i skali ustaleń graficznych 1: 100.000.

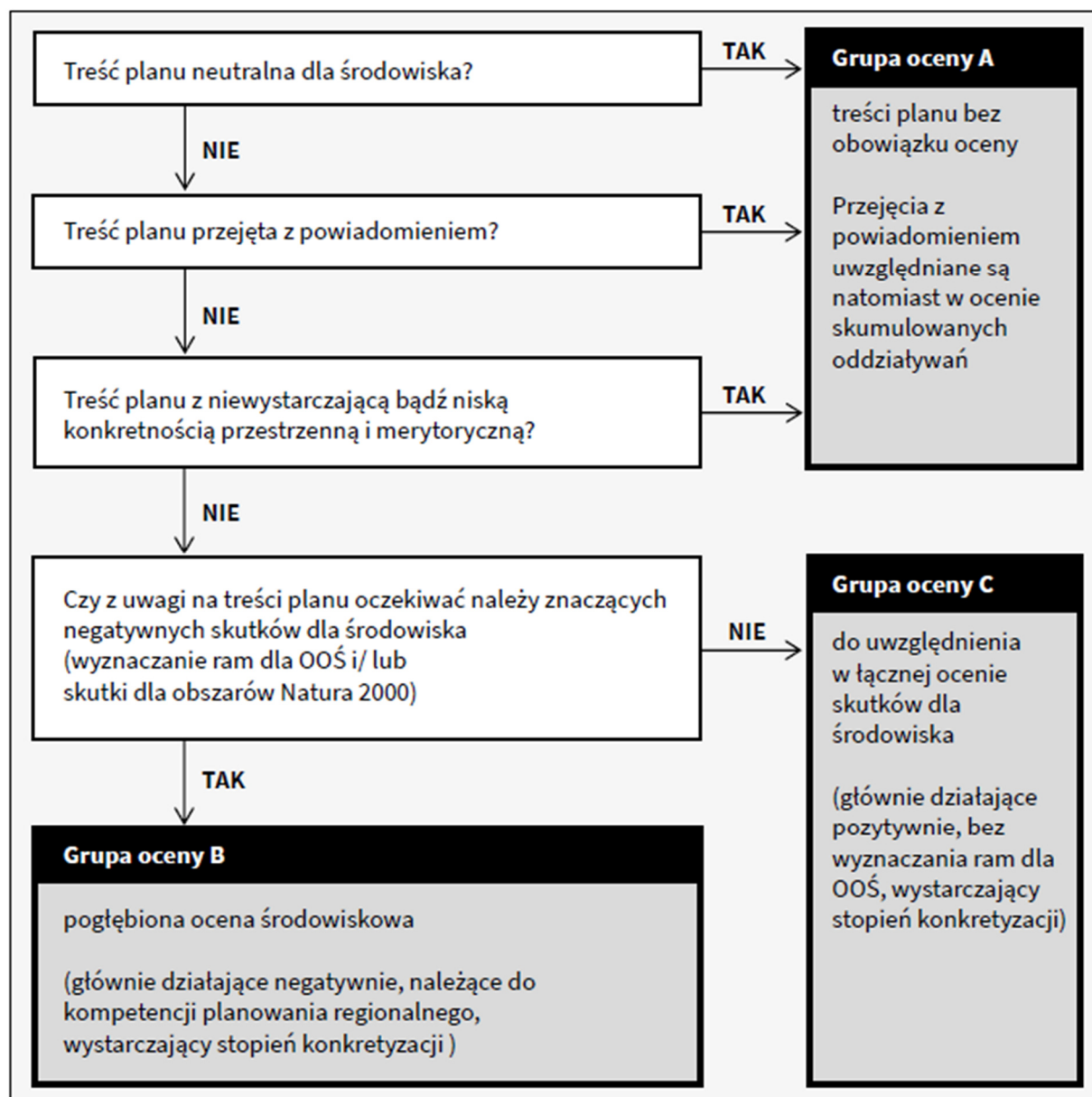
Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływań na środowisko jest normatywna część planu regionalnego, tzn. ustalenia tekstowe i graficzne (cele i zasady), poza ich uzasadnieniem, łącznie z rozważanymi alternatywami. Szczególny nacisk podczas strategicznej oceny oddziaływań na środowisko i tym samym w dokumentacji

prognozy oddziaływania na środowisko kładzie się na cele i zasady, które mogą powodować potencjalnie znaczące skutki dla środowiska. W pierwszej kolejności ustalono zgodnie ze schematem istotne treści planu, które należy poddać analizie w ramach SUP (por. rozdział 1.3 prognozy oddziaływania na środowisko). Treści planu regionalnego dzieli się za pomocą odpowiednich kryteriów na treści planu "do pogłębionej oceny", "do uwzględnienia w ogólnej ocenie" oraz "bez obowiązku oceny".

W pogłębiony sposób analizować należy w szczególności te ustalenia, które mogą mieć potencjalnie znaczące negatywne oddziaływania na dobra chronione. Pogłębiona ocena skutków dla środowiska (por. rozdział 2.2 prognozy oddziaływania na środowisko) nastąpiła dla celów i zasad zagospodarowania przestrzennego, jeżeli wykazują one wystarczający merytoryczny i przestrzenny stopień konkretyzacji i można do nich przyporządkować czynniki, które wywołują znaczące oddziaływania na środowisko (patrz rys. 1). Dalsze kryteria dla wyboru treści planu przeznaczonych do pogłębionej oceny to to, czy ustalają one ramy dla przyszłego pozwolenia dla projektów wymagających oceny oddziaływania na środowisko lub też czy mogą znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 i wymagają w związku z tym oceny oddziaływania (VP) zgodnie z § 24 ustęp 1 BNatSchG. Przy ocenie prognozowanej ogólnej sytuacji środowiska na obszarze planowania uwzględniano również potencjalne pozytywne skutki dla środowiska treści planu. Przejmowane z powiadomieniem treści z Planu Rozwoju Kraju Związkowego, Planu Węgla Brunatnego i z innych planów sektorowych nie były same w sobie przedmiotem oceny, były jednak uwzględniane pod kątem ich wzajemnych oddziaływań w łącznej ocenie skutków dla środowiska.

Wynikają z tego cztery kategorie oceny dla strategicznej oceny oddziaływania na środowiska Planu Regionalnego Górne Łużyce - Dolny Śląsk:

1. Cele i zasady planu regionalnego, z których wynikać mogą potencjalnie znaczące negatywne skutki dla środowiska, które przestrzennie i merytorycznie są wystarczająco konkretne i które wyznaczają ramy albo dla projektów podlegających ocenie oddziaływań na środowisko (UVP) albo dla oceny oddziaływań (VP). Za przestrzennie wystarczająco konkretne uznaje się ustalenia, które można graficznie wyznaczyć na konkretnym terenie, w odniesieniu do lokalizacji lub miejscowości. Dokonano tu pogłębionej oceny skutków dla środowiska (por. grupa oceny B tabela 1.3-1, tabela 1.3-2 i rozdział 2.2. prognozy oddziaływania na środowisko).
2. Cele i zasady planu regionalnego, z których wynikać mogą potencjalnie znaczące pozytywne lub wspierające dobra chronione skutki dla środowiska i które wykazują przestrzennie i merytorycznie wystarczający stopień konkretyzacji. Nie nastąpiła pogłębiona ocena, jednak dokonano integracji z oceną łączną skutków planu dla środowiska (por. grupa oceny C tabela 1.3-1 i tabela 1.3-3 prognozy oddziaływania na środowisko).
3. Cele i zasady planu regionalnego, z których potencjalnie nie wynikają znaczące skutki dla środowiska, które są neutralne dla środowiska lub które nie wykazują wystarczającego merytorycznego i/ lub przestrzennego stopnia konkretyzacji, i tym samym nie podlegały ocenie (por. grupa oceny A tabela 1.3-1 prognozy oddziaływania na środowisko).
4. Przejmowane z powiadomieniem z innym planów zagospodarowania przestrzennego i planów specjalistycznych treści nie są ustaleniami planu regionalnego, a tym samym nie są częścią strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przejmowane z powiadomieniem treści innych planów mogą wywoływać kumulatywne skutki dla środowiska, które były analizowane i ujmowane jako obciążenie bądź odciążenie w ocenie łącznej (por. grupa oceny A tabela 1.3-1 prognozy oddziaływania na środowisko).

Rys.1: Schemat podziału podlegających ocenie treści planu (zmienione zgodnie z IÖR et al. 2007, s. 84 i kolejne)

W strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dla planu regionalnego uwzględniono dobra chronione wymienione w § 8 ustęp 1 zdanie 1 ROG i nadano im następującą strukturę:

Dobro chronione człowiek, łącznie ze zdrowiem człowieka	(Me)
Zwierzęta/ rośliny/ różnorodność biologiczna	(FFB)
Gleba/ grunty	(Bo)
Woda (wody podziemne)	(Gw)
Woda (wody powierzchniowe)	(Ow)
Klimat/ powietrze	(KL)
Krajobraz	(La)
Dobra kultury/ dobra materialne i ich wzajemne oddziaływanie.	(KS)

Dla oceny oddziaływania na środowisko należało określić kluczowe aspekty, cechy lub znaczenie dóbr chronionych, które miały zostać poddane analizie. Różne funkcje dóbr chronionych, wrażliwość, rzadkość lub wcześniejsze zanieczyszczenia odgrywały tu rolę. Dobra chronione są opisane bardziej szczegółowo w poszczególnych interesach ochrony. Interesy ochrony konkretyzują znaczenie dóbr chronionych dla środowiska i ludzi oraz reprezentują zasadnicze funkcje lub cechy ekosystemu i krajobrazu kulturowego. Istotne funkcje krajobrazowe, takie jak naturalna żyzność gleby (Bo 1), odnawianie się wód podziemnych (Gw 1), tworzenie się świeżego i zimnego powietrza oraz - jego odpływ (KL 1), rekreacja (La 2 i 4), są opisane przez interesy ochrony, a zatem mogą być zbadane pod kątem ich narażenia w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wskaźniki stanu zostały wykorzystane do opisanego aktualnego stanu poszczególnych interesów ochrony na obszarze objętym planem (patrz rozdział 2.1 prognozy oddziaływania na środowisko). Za pomocą wskaźników stanu ujęto:

- znaczenie terenu dla spełnienia określonej funkcji ekosystemu lub krajobrazu (np. żyzność gleby, wskaźnik stanu: poziomy żyzności gleby),
- wrażliwość obszaru w odniesieniu do danego interesu ochrony na oczekiwane presje (np. narażenie na imisje zanieczyszczeń),
- rzadkość występowania określonej formy interesu ochrony (np. rzadkość występowania określonych typów gleb lub biotopów),
- istniejące już zanieczyszczenie obszaru w odniesieniu do interesu ochrony (np. z powodu emisji hałasu, położenia obszaru w stosunku do dróg federalnych itp.).

Do każdego interesu ochrony przypisany jest co najmniej jeden wskaźnik stanu.

Ze względu na położenie regionu planowania Górne Łużyce - Dolny Śląsk, aspekty możliwego transgranicznego oddziaływania planu na środowisko odegrały szczególną rolę w ocenie oddziaływania na środowisko. Efekty te przeanalizowano oddzielnie dla polskich województw dolnośląskiego i lubuskiego, a także dla regionów Liberecký kraj i Ústecký kraj w Republice Czeskiej. Ocena została zintegrowana z odpowiednimi ocenami indywidualnymi i przedstawia potencjalnie znaczące narażenie wynikające z położenia ustaleń planu regionalnego. Jednakże, z wyjątkiem interesów ochrony obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk, nie było możliwe tu przeprowadzenie pogłębionej oceny narażenia w wystarczającym stopniu ze względu na brak kompatybilnych (i cyfrowych) danych dotyczących poszczególnych interesów ochrony. Z tego powodu potencjalne narażenie w odniesieniu do interesów ochrony zidentyfikowano na podstawie stref oddziaływania w odpowiednich ocenach poszczególnych przypadków.

Na potrzeby wstępnej oceny dla obszarów siedliskowych i ptasich treść planu oceniono oddzielnie pod kątem potencjalnych konfliktów z obszarami Natura 2000. Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera w rozdziale 4 załącznika oceny poszczególnych przypadków z perspektywy danego obszaru Natura 2000. Uwzględniono przy tym wszystkie potencjalnie narażone obszary Natura 2000 w Saksonii, Brandenburgii, Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej.

Uwzględnienie prognozy oddziaływania na środowisko i wytycznych ze wstępnej oceny dla obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk w planie regionalnym

Projekt prognozy oddziaływania na środowisko został przygotowany równolegle z projektem planu regionalnego. W wyniku tej procedury już na tym etapie możliwa była ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko ustaleń odnośnie konkretnych terenów podlegających ocenie.

Informacje zawarte w metryczkach dotyczących poszczególnych interesów ochrony w zakresie unikania i łagodzenia negatywnych oddziaływań, a także przeniesienia na niższe poziomy planowania lub odnoszący się do projektu poziom zatwierdzenia zostały włączone do odpowiednich stwierdzeń planu, sformułowane jako niezależne stwierdzenia planu lub ujęte w uzasadnieniu planu, o ile jest to możliwe zgodnie z prawem planowania przestrzennego. Dzięki tej integracji, specyficzne negatywne oddziaływania na środowisko mogą z jednej strony zostać ograniczone poprzez ustalenia planu regionalnego, a z drugiej strony stan środowiska może zostać poprawiony poprzez ustalenia, które wspierają interesy ochrony.

Ponadto, na podstawie oceny wstępnej oddziaływań ustaleń na obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk, niektóre ustalenia graficzne zostały wykreślone w dalszej procedurze planowania, ich efekt wiążący poddano stopniowaniu (np. z obszaru priorytetowego na obszar zastrzeżony), ich granice zostały zmienione lub nadano im wytyczne w formie celów. Odnosiło się to w szczególności do ustaleń dotyczących zakresu poboru wód podziemnych w obszarach priorytetowych dla zaopatrzenia w wodę (cel 5.4.1.1) oraz ustaleń dotyczących wydobywania surowców (cel 6.3.2). W wyniku wstępnej oceny ustalono, że poszczególne ustalenia ostatecznie zawarte w planie i ich skumulowane skutki prawdopodobnie nie będą miały znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000

3. Uwzględnienie stanowisk do prognozy oddziaływania na środowisko

W dniu 1 października 2013 r. podjęto uchwałę o sporządzeniu drugiej kompleksowej aktualizacji planu regionalnego dla Górnych Łużyc i Dolnego Śląska. Odnośnie zakresu i stopnia szczegółowości informacji ujętych w prognozie oddziaływania na środowisko przeprowadzono z formalnym udziałem odnośnie do wstępnego projektu planu regionalnego z dnia 16 czerwca 2015 tak zwany scoping. 22 zaangażowanym organom i uznanym organizacjom ochrony przyrody przesłano dokumenty dotyczące "Ustalenia ram badania, w tym wymaganego zakresu i poziomu szczegółowości strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla drugiej kompleksowej

aktualizacji Planu Regionalnego Górne Łużyce - Dolny Śląsk" (stan z dnia 21 lipca 2015 r.) wraz ze wstępnym projektem. Konsultacje trwały od 4 sierpnia 2015 roku do 13 listopada 2015 roku (ostatnie stanowisko otrzymano w dniu 23 marca 2016 roku). Stanowiska złożyło 12 uczestników. Najbardziej szczegółowe wskazówki wpłynęły od starostwa w Bautzen i Görlitz, (ówczesnego) Saksońskiego Ministerstwa Środowiska i Rolnictwa, Brandenburgskiego Urzędu Środowiska oraz, w ramach udziału transgranicznego, Ministerstwa Środowiska Republiki Czeskiej w Pradze i polskiej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie. W celu analizy stanowisk sporządzono kompleksową tabelę do rozważenia.

Zmiana klasyfikacji ustaleń w grupach oceny została dokonana w jednym przypadku (tabela w rozdziale 1 dokumentu scopingu, dla celu 2.1.2 Rewitalizacja terenów przemysłowych przemysłu węgla brunatnego z grupy oceny C do grupy B). W celu określenia zakresu badania ocenianych ustaleń planu regionalnego (tabela w rozdziale 2 dokumentu scopingowego), na podstawie stanowisk wprowadzono 21 zmian. Wprowadzono 24 zmiany bądź uzupełnienia do metryczek interesów ochrony (rozdział 3 dokumentu scopingowego); zaktualizowano również wszystkie źródła danych. W stanowiskach najczęściej poruszano interesy ochrony skategoryzowane jako "zwierzęta/rośliny/różnorodność biologiczna", "wody podziemne" i "wody powierzchniowe". Zauważono jednak, że rozróżnienie między strategiczną oceną oddziaływania na środowisko a oceną oddziaływania na środowisko związaną z projektem nie zostało wystarczająco uwzględnione w stanowiskach.

Uchwałą Zgromadzenia Związku z dnia 24 października 2016 r. o rozpatrzeniu stanowisk otrzymanych do wstępnego projektu drugiej kompleksowej aktualizacji Planu Regionalnego Górne Łużyce-Dolny Śląsk oraz do scopingu, określono ramy badania (por. Rozdział 1.3 prognozy oddziaływania na środowisko).

W dniu 6 grudnia 2019 r. projekt planu regionalnego wraz z projektem prognozy oddziaływania na środowisko został zatwierdzony do konsultacji zgodnie z § 9 ROG w związku z § 6 SächsLPIG przez Zgromadzenie Regionalnego Związku Planowania. Udział reprezentantów interesu publicznego i społeczeństwa trwał od 3 lipca 2020 r. do 2 października 2020 r.

Spośród prawie 2300 pojedynczych sugestii zawartych w stanowiskach, 147 dotyczyło projektu prognozy oddziaływania na środowisko. Dotyczyły one głównie aktualizacji geodanych i specjalistycznej literatury. W dużej mierze zastosowano się do tych sugestii, a w szczególności odpowiednio zaktualizowano rekordy danych na potrzeby oceny oddziaływania na środowisko. Inne sugestie dotyczyły postulatów rozszerzenia analizowanych interesów ochrony odnośnie metodologii badań i liczby. W większości przypadków nie zastosowano się do tych sugestii, ponieważ rama oceny została określona wraz z zakończeniem scopingu w dniu 24 października 2016 r. Uwagi redakcyjne zawierały zasadniczą akceptację projektu prognozy oddziaływania na środowisko oraz uwagi ogólne, które zostały przyjęte do wiadomości przez Regionalny Związek Planowania. W stanowiskach nie wyrażono zasadniczej krytyki metodologii zastosowanej do oceny oddziaływania na środowisko.

Uchwała o rozpatrzeniu stanowisk otrzymanych od reprezentantów interesu publicznego i społeczeństwa została podjęta 31 marca 2022 r. przez Zgromadzenie Regionalnego Związku Planowania. Uchwała o rozpatrzeniu spowodowała ponad 100 zmian w treści w porównaniu z projektem planu z 6 grudnia 2019 r., które również zostały uchwalone 31 marca 2022 r. i zatwierdzone do ponownych konsultacji. Ponowne konsultacje obejmowały również zmiany w projekcie prognozy oddziaływania na środowisko wynikające ze zmienionych ustaleń (zmienione narażenie interesów ochrony, zaktualizowana wstępna ocena zgodności ustaleń z celami ochrony obszarów siedliskowych i ptasich).

Ponowne konsultacje zgodnie z § 9 ust. 3 ROG odbyły się w okresie od 17 czerwca 2022 r. do 29 lipca 2022 r. Stanowiska dotyczące zmian w prognozie oddziaływania na środowisko otrzymano od pięciu reprezentantów interesu publicznego (TÖB). Nie otrzymano żadnych stanowisk od społeczeństwa na temat zmienionego projektu prognozy oddziaływania na środowisko. Stanowiska reprezentantów interesu publicznego obejmowały głównie uwagi redakcyjne i zgody. Kilka postulatów, które nie odnosiły się do zmienionych ustaleń, nie zostało uwzględnionych podczas ich rozważenia.

W ramach udziału transgranicznego właściwe organy Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czeskiej również zajęły stanowisko do zmienionego projektu. Oba państwa stwierdziły przy tym, że nie ma potrzeby uczestniczenia w konsultacjach transgranicznych zgodnie z postanowieniami art. 7 dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i art. 10 protokołu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

W swoim stanowisku polska Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie poprosiła o udział w kolejnych poziomach planowania lub procedurach wydawania pozwoleń związanych z projektami, jeśli ustalenia planu regionalnego mają być wdrażane w bezpośrednim sąsiedztwie granicy. Dotyczy to ustaleń odnoszących się do wydobywania surowców, wykorzystania energii wiatrowej i technicznych działań przeciwpowodziowych. Regionalny Związek Planowania zastosował się do tej prośby w odpowiednich pismach do urzędu ds. środowiska powiatu Görlitz (e-mail z dnia 5 września 2022 r.) oraz do Saksońskiego Ministerstwa Energii, Ochrony Klimatu, Środowiska i Rolnictwa, wydział 21 (e-mail z dnia 1 września 2022 r.).

Oba sąsiadujące kraje poprosiły o przesłanie im dokumentów planistycznych po zakończeniu postępowania. Regionalny Związek Planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk wywiąże się z tego obowiązku prawnego zgodnie z § 10 ust. 4 ROG.

Uchwała o rozpatrzeniu otrzymanych stanowisk do zmienionego projektu planu została podjęta przez Zgromadzenie Regionalnego Związku Planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk w dniu 15 grudnia 2022 r. Nie spowodowało to konieczności ponownych konsultacji. Uchwała o ustanowieniu drugiej kompleksowej aktualizacji Planu Regionalnego Górne Łużyce i Dolny Śląsk oraz związanej z nim prognozy oddziaływania na środowisko została podjęta 26 stycznia 2023 r.

4. Uzasadnienie przyjęcia planu

Druża kompleksowa aktualizacja planu regionalnego Górne Łużyce-Dolny Śląsk przyczynia się do zrównoważonego rozwoju przestrzennego w regionie. Ustalenia dotyczące planowania regionalnego dla użytkowania gruntów, które mogą mieć potencjalnie znaczący negatywny wpływ na środowisko, są dokonywane głównie na podstawie zadań planistycznych wynikających z planów na szczeblu kraju związkowego. Dotyczy to również zakresu ustaleń (np. zabezpieczenia zapotrzebowania na dostawy surowców). W tym kontekście plan regionalny pełni funkcję zarządzania przestrzenią.

Przy tej ocenie należy jednak wziąć pod uwagę kilka warunków brzegowych. Plan regionalny stanowi kompleksowe planowanie przestrzenne. Ustalenia w planie regionalnym są uzależnione od ich realizacji na kolejnych poziomach planowania i projektowania. Plan regionalny nie skutkuje ingerencjami z prawa gruntowego, jak ma to miejsce na przykład w przypadku komunalnych planów na szczeblu lokalnym. Ponieważ zabezpieczenie w planach zagospodarowania przestrzennego funkcji i użytkowań jest w wielu przypadkach uzależnione od średnio- i długoterminowej realizacji, ogólna prognoza jest niezwykle trudna, w przeciwieństwie do planowania związanego z projektami. Należy zatem założyć, że liczne ustalenia nie zostaną jeszcze zrealizowane w okresie obowiązywania planu regionalnego (ok. 10 lat). Dla ogólnej analizy można było jednak ocenić tylko przewidywane zmiany, które wynikałyby z pełnego wdrożenia planu.

Ogólna analiza znaczących oddziaływań Planu Regionalnego Górne Łużyce-Dolny Śląsk na środowisko obejmuje obok potencjalnie znaczących negatywnych oddziaływań także potencjalnie znaczące oddziaływania pozytywne. Nie należy ich jednak wykorzystywać do prostego kompensowania wielkości obszarów, odległości i innych narażonych obiektów istotnych dla środowiska w celu uzyskania pozytywnego lub negatywnego wyniku ogólnego. W związku z tym dokonano werbalnego opisu potencjalnego rozwoju.

Podsumowując, za przyjęciem kompleksowej aktualizacji planu regionalnego przemawiają w szczególności następujące powody:

- Plan Regionalny Górne Łużyce-Dolny Śląsk przede wszystkim wdraża sformułowane w LEP zlecenia działań. Związane z tym ustalenia planowania przestrzennego mają na celu skierowanie niektórych użytkowań do lokalizacji o jak najmniejszym potencjale konfliktów.
- Mniej dogodne alternatywy były sukcesywnie eliminowane podczas procesu planowania. Jako podstawę ocen alternatyw wykorzystano specjalistyczne zasady planowania lub wypracowano własne kryteria (np. minimalne rozmiary powierzchni, minimalne odległości od innych użytkowań i funkcji). Procedura i zakres analizowanych alternatyw są udokumentowane w prognozie oddziaływania na środowisko dla wszystkich w pogłębiany sposób przeanalizowanych ustaleń.
- Przy przeprowadzeniu bądź realizacji kompleksowej aktualizacji planu regionalnego (pełna realizacja wszystkich ustaleń) potencjalne oddziaływania na środowisko w stosunku do dóbr chronionych "zwierzęta/rośliny/różnorodność biologiczna", "gleba" i "wody powierzchniowe" należy ogólnie ocenić jako pozytywne. Ogólny bilans dla dóbr chronionych "wody podziemne" i "klimat, powietrze" jest oceniany jako zrównoważony. Stan środowiska w odniesieniu do dóbr chronionych "krajobraz" oraz "dobra kultury i dobra materialne" prawdopodobnie ulegnie pogorszeniu. Wynika to przede wszystkim z wysokiej wrażliwości regionu w odniesieniu do interesów ochrony "krajobrazu" oraz faktu, że w odniesieniu do dobra chronionego "dobra kultury i dobra materialne" nastąpić mogą jedynie ustalenia zabezpieczające stan obecny w pozytywnym sensie, ale nie ustalenia o bezpośrednio pozytywnych skutkach. Nie można sformułować wiarygodnych prognoz dla dobra chronionego "człowiek, łącznie ze zdrowiem człowieka" ze względu na skumulowane skutki budowy nowych i rozbudowy dróg, które są trudne do określenia na poziomie planu regionalnego. Jest to możliwe tylko na poziomie projektu.
- W trakcie oceny oddziaływań na środowisko planu regionalnego zrezygnowano z alternatyw o większym wpływie na środowisko, a plan został zoptymalizowany, o ile było to możliwe w celu wypełnienia zaleceń działań wynikających z LEP. Rozważane alternatywy planistyczne należy sklasyfikować jako mniej korzystne pod względem ich wpływu na oceniane dobra chronione w porównaniu z wybranymi ustaleniami planowania regionalnego.
- Wytyczne w postaci celów związanych z zapobieganiem i minimalizacją zostały określone dla licznych ustaleń, które mogą mieć potencjalnie znaczący negatywny wpływ na środowisko. Obejmują one zarówno rozłożenie

w czasie określonych użytkowań, jak i pogłębione oceny na kolejnych poziomach planowania i pozwoleń związanych z projektem.

- Oczekuje się, że obszerne ustalenia zawarte w regionalnym planie odnośnie do ochrony, utrzymania, sanacji i rozwoju przyrody i krajobrazu, np. poprzez graficzne ustalenie priorytetowych i zastrzeżonych obszarów przyrody i krajobrazu (ochrona gatunków i biotopów oraz ochrona krajobrazu kulturowego), regionalnych ciągów zieleni i cezur zieleni, obszarów krajobrazu wymagających sanacji i obszarów krajobrazu o specjalnych wymaganiach użytkowych, będą miały wspierający dobra chronione i znaczący pozytywny wpływ na środowisko. Służą one zatem nie tylko zachowaniu, ale także wyraźnej poprawie stanu środowiska w regionie.

5. Działania mające na celu monitorowanie znaczących oddziaływań (monitoring)

Zgodnie z § 8 ustęp 4 ROG znaczące oddziaływania planu na środowisko muszą być obserwowane na podstawie działań monitorujących, w szczególności w celu zidentyfikowania nieprzewidzianych negatywnych oddziaływań na wczesnym etapie i umożliwienia podjęcia odpowiednich środków zaradczych. Zgodnie z dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (art. 10 ust. 2) istniejące systemy monitoringu mogą być wykorzystywane w celu uniknięcia powielania monitoringu.

Monitoring do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest częścią obserwacji przestrzeni prowadzonej przez Regionalny Związek Planowania zgodnie z § 17 ustęp 1 zdanie 4 SächsLPiG w ramach realizacji jego zadań. Ponadto, zgodnie z § 8 ustęp 4 zdanie 2 ROG, podmioty publiczne, których interesy są naruszane, informują podmiot publiczny, o którym mowa w zdaniu 1 (w tym przypadku: Regionalny Związek Planowania jako organ planistyczny), jeżeli zgodnie z dostępnymi im informacjami realizacja planu zagospodarowania przestrzennego ma znaczący, w szczególności nieprzewidziany, niekorzystny wpływ na środowisko.

Monitoring musi być odpowiednio zorganizowany, zgodnie z treścią i poziomem szczegółowości planu regionalnego. Ze względu na wiarygodność i wykonalność, jest on ściśle oparty na metodologii zastosowanej do określenia stanu środowiska w rozdziale 2.1 prognozy oddziaływania na środowisko. Monitoring skutków realizacji planu regionalnego odbywa się w sposób ciągły w formie aktualizacji wkładu specjalistycznego do ramowego planu krajobrazowego, ale jest częściowo zależny od interwałów odpowiedniego monitoringu specjalistycznego i gromadzenia danych statystycznych. Ostatecznie odbędzie się to w kontekście kompleksowej oceny w ramach aktualizacji planu regionalnego.

Ustalenia planowania regionalnego zazwyczaj otwierają przestrzenne i/lub rzeczowe pole do kształtowania planów na poziomie lokalnym i sektorowym, bądź planów związanych z projektami. Działania monitoringu można ustalić na przykład w ramach decyzji o wydaniu pozwoleń i zgód na konkretne przedsięwzięcia (projekty). Przykłady tego rodzaju działań to monitoring wód podziemnych w przedsięwzięciach z zakresu wydobycia surowców, monitoring nietoperzy przy eksploatacji turbin wiatrowych i biomonitoring w projektach komunikacyjnych. Można również wykorzystać regularne raporty z monitoringu sporządzane przez wyspecjalizowane organy. Dyrektywy europejskie określają obowiązki w zakresie monitoringu i sprawozdawczości w odniesieniu do określonych zagadnień specjalistycznych (monitoring terenów będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty zgodnie z dyrektywami 79/409/EWG (dyrektywa w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) i 92/43/EWG (dyrektywa siedliskowa), programy monitorowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszarów chronionych zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE (ramowa dyrektywa wodna)). Wyniki te powinny być również wykorzystywane do monitoringu planowania regionalnego. Ponadto bieżąca obserwacja przestrzenna Regionalnego Związku Planowania i (cyfrowy) kataster planowania przestrzennego w Wyższym Urzędzie Planowania Przestrzennego powinny być wykorzystywane do określenia odpowiedniego stanu realizacji ustaleń planowania regionalnego.

Oprócz pozytywnego i negatywnego prognozowanego wpływu na środowisko, głównym elementem monitoringu są nieprzewidziane skutki dla środowiska. Mogą one wynikać z następujących przyczyn:

- nietrafna prognoza autora planu w prognozie oddziaływania na środowisko,
- nowe ustalenia organu prowadzącego projekt w ramach planowania związanego z projektem,
- brakujące/nieaktualne dane (sektorowe i/lub przestrzenne) w czasie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko,
- nowe ustalenia naukowe.

Nieprawidłowa prognoza w prognozie oddziaływania na środowisko może mieć wpływ lub ujawnić się po realizacji przedsięwzięcia lub w interakcji kilku przedsięwzięć. Wyżej wymienione działania monitorowania środowiska, w połączeniu z raportowaniem przez organy ochrony środowiska do Regionalnego Związku Planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk, są odpowiednie do rozpoznawania takich przypadków i reagowania na nie w razie potrzeby. Wymaga to jednak, aby informacje te były regularnie przekazywane do Regionalnego Związku Planowania. Dane nadal brakujące/nieaktualne w czasie przygotowywania prognozy oddziaływania na środowisko mogą być dostarczone przez wyspecjalizowane organy w okresie obowiązywania planu regionalnego. Dane te mogą być jednak przetwarzane z reguły wyłącznie w ramach aktualizacji planu regionalnego. Nowe ustalenia naukowe można również zintegrować jedynie poprzez aktualizację planu regionalnego. Opisane

instrumenty monitorowania środowiska mogą łącznie zapewnić, że odpowiednie monitorowanie znaczących skutków realizacji planu jest zagwarantowane na poziomie wyznaczającego ramy planowania regionalnego.